

Diada de les Illes Balears 1998
Discurs institucional del M. Hble. Sr. President
Sa Llonja, 2 de març de 1998

Digníssimes autoritats,
Senyores i senyors:

L'autogovern de les Illes Balears compleix 15 anys.
El poble de les Illes Balears des de fa 15 anys té sobirania per prendre decisions sobre el seu futur, sobre els seus problemes. Des de fa 15 anys, dins el conjunt d'una Europa oberta, dins un Estat plural, com és Espanya, les Illes Balears són responsables del seu propi destí.

Els ciutadans de les Illes Balears sabem que ja fa 15 anys que si ho feim bé, que si som responsables, que si sabem aplicar el seny que ens han ensenyat els nostres pares, el nostre destí serà al nostre abast; i que si ens equivocam, nosaltres serem els primers i principals responsables.

I, més important encara: avui, 1998, ens trobam davant les pàgines en blanc del nostre futur. I hem de ser nosaltres, els que tenim la responsabilitat d'escriure-hi, de donar-los forma, els que hem de configurar el pervenir dels nostres fills. Com ho hem fet els darrers 15 anys.

Senyores i senyors:

La història de la nostra autonomia, del nostre autogovern, és la història d'una ampliació constant de la nostra capacitat de govern. És, en el sentit literal, la història de 15 anys de creixement, en certs moments més acceleradament i en certs moments de manera més pausada.

Avui podem girar la vista enrera i veure que ja tenim moltes competències:

- *el turisme, ni més ni manco la nostra principal eina econòmica, es du des d'aquí,
- *l'urbanisme i el medi ambient, una qüestió transcendental per al futur;
- *les carreteres i els transports;
- *la formació dels nostres treballadors i la promoció de l'economia, tant al camp com a la indústria i el comerç;
- *la cultura, la llengua;
- *la coordinació de la seguretat;
- *la universitat, l'educació dels nostres joves.

Aquestes i moltíssimes més qüestions són matèries que es decideixen des d'aquí, donant la cara, a prop del ciutadà, tant si el gestor és el Govern com si són els consells insulars.

Els darrers 15 anys, idò, són un camí d'ampliació constant de qüestions que es decideixen aquí, a les Illes. Un camí d'ampliació de sostre de competències i d'ocupació de les previsions que feia l'Estatut d'autonomia del 83.

Un camí amb dues o tres darreres passes especialment importants: en primer, l'educació, transcendental per la seva dimensió i que col·loca les Balears molt per davant de les autonomies del 143, cap de les quals no ha assolit encara aquesta competència (i sembla que encara passarà un cert temps fins que el traspàs es faci efectiu); en segon lloc, gaudim del poder de prendre mesures fiscals que ens dóna la cessió de tots els impostos cedits i un tram molt important, el 30 per cent, de l'Impost de la Renda. Realment, hi ha autonomia, hi ha poder a les Illes, quan els impostos es recaptin aquí i es queden aquí. I en aquest camí anam avançant. És a dir: sense autonomia financera, no hi ha autonomia política. I ara tenim autonomia financera i, per tant, autonomia política. I, en tercer lloc, un reforçament financer de la competència de carreteres que ens permetrà en vuit anys posar les illes al dia en aquesta matèria.

Els darrers 15 anys d'autonomia ens han donat una estructura de poder, un autogovern, però també moltes lliçons que hem après i que ens haurien d'evitaran repetir errors. Jo vull tornar la vista enrera per destacar dues constatacions que són importants en si mateixes, però molt més importants amb vista al futur, amb vista als propers 15 anys. Són dos perills amb què sempre hem topat els responsables de les Illes Balears cada vegada que hem hagut de negociar competències, finançament, poder per a les Illes. Són dues constants que coneixem molt bé en 15 anys de govern i que no s'haurien de repetir. Jo vaig tenir l'oportunitat de negociar moltíssimes competències per a aquestes illes, molt abans de ser president d'aquesta terra. I vaig viure moltíssimes jornades negociadores, amb competències importants damunt la taula o, en altres ocasions, amb finançaments en joc. D'aquesta experiència, en record una cosa molt clara: els ciutadans de les Illes Balears hem d'anar molt alerta a no ser trepitjats de manera subtil, silenciosa, però constant i efectiva, per la mentalitat més arreladament centralista que encara es manté a Espanya, a certs nivells. Més enllà de les postures dels partits polítics, hi ha una concepció molt estesa que no té en compte els problemes llunyans, desconeguts. Per a aquesta concepció, el turisme és un viatge a la costa dels ciutadans de l'interior en el mes d'agost; les Balears són les Illes on tothom gaudeix del sol i on la indústria o l'agricultura, directament, no existeixen. Clar: intentar explicar un problema, demanar que siguin sensibles amb la nostra manera de veure el món, és com fer-los perdre una part de la seva visió profundament centralista. Els illencs hem de tenir molt present que, no només ningú no ens vol regalar res, sinó que el centralisme, la visió clàssica de la política espanyola, es manté viva i arrelada en els comportaments diaris. Hem vist no fa gaire com des d'un despatx es va prendre la decisió de confiscar la meitat de l'illa de Formentera, aplicant una interpretació de la Llei de costes probablement vàlida per a la Península o per a illes grans, però ignorant completament la realitat de Formentera. Això no només ens passarà, si no hi anam alerta, si no hi estam atents, amb aquesta illa i amb aquesta decisió: cada dia, cada moment, davant cada decisió, els illencs hem de mirar amb atenció el risc que ens tornin a intentar trepitjar. La tradició d'ignorància cap a la realitat illenca, cap a allò que representam els ciutadans d'aquí, s'ha superat a l'ordenament legal, però es conserva sobretot a les actituds, a les postures, a les ignoràncies. Per a aquesta visió, nosaltres som unes illes afortunades, privilegiades, on no s'han de menester ni sacrificis ni esforç per guanyar res.

Una segona recomanació per als propers 15 anys de la nostra autonomia: les illes Balears poden arribar a superar –i ho arribaran a fer– aquesta postura fortament arrelada de centralisme. Perquè, certament, és una postura que es pot vèncer amb dades, feina, explicació, comunicació. Però hi ha una segona reflexió que vull introduir: davant aquestes fórmules de centralisme hi ha qui innocentment demana que siguin altres els que ens defensin. Pensen que altres ciutadans espanyols, que també han patit o pateixen aquesta marginació a l'hora de prendre decisions, són els que ens han de representar o ens poden representar i els que ens poden defensar. Jo no vull atacar els que moltes vegades poden compartir amb nosaltres un punt de vista. És més, s'han d'agrair aquestes coincidències. Però a les Balears, nosaltres, des d'aquesta terra, hem de saber que una autonomia forta és la que és capaç per ella mateixa de fer sentir la seva veu. Mai ningú, en política, no diu res per fer una defensa desinteressada. Només nosaltres, els d'aquí, els illencs, els que coneixem la nostra realitat, podem i tenim el deure de defensar allò que és nostre.

Només les nostres institucions, només els nostres representants, només la gent de les Illes, només nosaltres, només els parlamentaris que, des de qualsevol postura ideològica, anteposen els interessos de les Illes sobre els interessos polítics particulars, podran garantir que la veu de les Illes s'escolti, que s'escolti pertot arreu.

Fa uns dies, per exemple, es va plantejar un model de reforma del Senat estatal que defensava que les autonomies de l'article 151, les autonomies "grosses", poguessin disposar de capacitat de vetar les lleis que els afectassin. Aquesta proposta va ser presentada pels nacionalistes catalans amb el suport dels bascs. ¿Vol dir que Espanya haurà de tenir autonomies de dos nivells, les esmentades i la resta? ¿Qui ens ha de defensar davant aquestes postures insolidàries i ignorants de la història comuna, dels vincles que nosaltres tenim amb el conjunt de l'Estat?

Nosaltres i ningú més que nosaltres ha de defensar dues coses: la nostra personalitat com a poble i la dignitat de ser una autonomia com la resta de les autonomies.

Senyores i senyors:

Hi ha una pregunta que sovint es planteja: ¿i com ens han d'escoltar si som una terra petita? Els darrers 15 anys ens han ensenyat que això és possible. És cert que som petits, però, justament per això, podem negociar de manera diferent, podem arribar a ser primers moltes vegades, podem demostrar que som capaços de resoldre reptes i solucionar desafiaments. Senyors: la gent és escoltada per allò que representa o per allò que és. En política, també: quan sortim fora, ens poden veure com una de les autonomies més petites d'Espanya, però també com una de les autonomies més eficaces, més treballadores, on les coses es fan millor. No ens escoltaran per la població que representam, perquè som pocs, però sí perquè som els primers exportadors d'Espanya, perquè som, amb diferència, els més treballadors, perquè som els que tenim més rigor en la gestió de les nostres coses, perquè som els que

tenim més consciència en moltes coses. Perquè som els que hem obert molts de camins en moltes àrees. I, d'això, en som responsables tots els ciutadans de les Illes Balears.

Vull dir que els ciutadans de les Illes hem de perdre aquesta sensació d'empeguement que ens volen crear de vegades: nosaltres som un poble que fa les coses ben fetes, i així ens veuen. Està bé que dins ca nostra siguem exigents i destaquem allò que feim malament, però també està bé que, quan sortim, siguem realistes i sapiguem que tenim l'atur més baix d'Espanya i més baix que Alemanya. I això ho hem fet nosaltres, sense cap ajuda de fora; hem de saber i hem de dir que hem estat nosaltres, i ningú més, que ens hem posat al capdavant de moltes coses que no vull enumerar.

Ho diu sempre el conseller d'Agricultura del Govern: com podem anar a Madrid a defensar la nostra pagesia si som, amb diferència, l'autonomia amb manco agricultura? I ell mateix dóna la resposta: molt poca gent a Espanya pot competir amb nosaltres en la qualitat del bestiar boví lleter de Menorca, per exemple, on la producció és la mateixa que al Canadà. No és una qüestió de quantitat, és de qualitat. ¿I qui no escolta les Balears quan expliquen com funciona la producció de la patata a sa Pobla? No és que sigui molta quantitat, és que és un exemple de qualitat per a la resta.

Jo crec que aquest exemple és perfectament significatiu de l'única manera que tenim de fer-nos escoltar.

Els ciutadans de les Balears hem d'aprendre a mirar-nos amb realisme, a pensar que tenim molt per fer, però que tothom a Espanya es canviaria per nosaltres sense dubtar-ho i que aquest és el nostre poder. És el poder per no deixar-nos trepitjar, per demanar amb veu ben alta el respecte als nostres drets, per recordar que la Constitució i les lleis que ens donen veu a Espanya s'han de complir cada dia. I també l'article 138 de la Constitució, que preveu la compensació de la insularitat.

Així, amb aquestes premisses, podem construir aquesta terra d'ara endavant. I ho hem de fer així. Lluitant, amb realisme, perquè demà tinguem millors condicions de vida que avui. I perquè passat demà encara siguin millors. I perquè aquestes passes cap al futur, aquesta feina, aquesta lluita, ens mantinguin units com a poble. No podem deixar que ningú a les Illes se'n senti al marge i estigui al marge. No podem deixar que el nostre futur s'escrigui només en llenguatge turístic o només en llenguatge financer. També el comerciant, el treballador de la construcció, el pagès, la dona, tot el que no ha tingut les mateixes possibilitats, l'immigrant que ha vingut i s'ha integrat a la nostra terra, tots, tenen dret a aconseguir que la nostra millora de vida no els deixi al marge. I ens han de recordar als polítics, amb tota la seva energia, que no els hem d'oblidar. Perquè el futur de les Illes ha de ser escrit per tots i no només per uns pocs.

I, perquè d'aquí a 15 anys seria molt important que qui hagi de celebrar un nou aniversari de l'autogovern d'aquesta terra pugui recordar que hem resolt molts de problemes, que és a les Illes i no a altres llocs on es prenen les decisions

que ens afecten i que tots gaudim o participam d'aquesta millora de la nostra qualitat de vida.

Ciudadans de les Illes Balears:

Els autors de l'Estatut d'autonomia, representants de tots els partits, varen arribar ja fa 15 anys a un text que, amb l'acord de tots, fixava la manera de convivència a la nostra terra. Ara ens trobam a prop d'una nova reforma. Per damunt de tot, crec que seria un error que les coses bones de l'actual Estatut, els punts comuns que hem trobat per a la convivència, es perdessin. Per això, n'hem de mantenir moltes coses bones, però, jo avui aquí voldria destacar especialment que es mantengui -i es mantindrà- un equilibri entre les illes, perquè no hi hagi un predomini de cap illa respecte a les petites. Postures contràries a aquest equilibri afortunadament han quedat fora del debat. Igualment, els radicalismes han quedat fora i les Illes serem capaces de mantenir els punts més positius del model existent.

El nou Estatut recull també una llista de novetats. Hi ha novetats que són de fons, que són importants, i d'altres que són de menor importància. Jo crec que, amb el nou Estatut, ens jugam un nou sostre d'autogovern, de noves competències, de nova dimensió per a la nostra terra. Això sí que és clau: obrir portes per gaudir un dia de policia autonòmica; obrir portes perquè prest puguem iniciar les negociacions de la sanitat; obrir portes als aeroports i ports, etcètera. És clau, igualment, consolidar el model de descentralització des del Govern Balear cap als consells insulars. El Govern de la Comunitat Autònoma, en aquest sentit, té el principi innegociable d'anar construint aquest model passa a passa. En aquesta legislatura varem assumir el compromís d'incorporar noves competències i, rigorosament, estam aplicant aquest compromís: així, hem transferit la competència d'ordenació del turisme i de menors, estam acabant la redacció de la transferència de transports terrestres i, l'any 99, complirem el compromís pel que fa a la competència d'agricultura i cambres agràries i d'artesanía. Un llistat que avança al ritme anunciat i que permet als consells anar ajustant, any rera any, les seves estructures i oferir qualitat en el servei al ciutadà.

En aquest sentit, seria important també incorporar a les Balears el debat de la potenciació, limitada i dins unes coordenades lògiques, dels municipis, amb competències que avui tenen els consells i el Govern. L'Estatut també inclou qüestions més anecdòtiques que malauradament han ocupat molt de temps als mitjans de comunicació, com és la retribució dels diputats, que, com tothom veu, són de menor importància i més relatives.

Jo crec que avui, 15 anys després del primer Estatut, hem de demanar-nos un Estatut de convivència per al futur; un Estatut que ens permeti més eficàcia, més resultats, més transparència, més autogovern, més solucions més a prop.

I crec que estam fent feina en aquest sentit.

Senyores i senyors:

Que el futur sigui com els 15 anys passats: de creixement constant, tranquil, pacífic, amb seny i dirigit per la prudència en la vida interior i la fermesa en la defensa d'allò que som fora de la nostra terra.

Moltes gràcies.